

POSTANOWIENIE

17 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 17 sierpnia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie
w sprawie z wniosku J.S.

z udziałem M.S., J.S.1, D.S., D.S.1, K.S., Skarbu Państwa - Starosty Zgierskiego,
Skarbu Państwa - Wojewody Łódzkiego i R.S.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej M.S.i J.S.1

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi

z 5 lutego 2020 r., III Ca 549/19,

1.odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej
uczestniczek postępowania M.S.i J.S.1;

2.zasądza na rzecz uczestniczki K.S. od M.S.i J.S.1 kwoty po
1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł od każdej z nich z tytułu
kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację J.S., J.S.1 oraz M.S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z 6 listopada 2018 r., stwierdzającego, że opisane wyżej osoby nabyły w drodze zasiedzenia oznaczone udziały w bliżej opisanej nieruchomości położonej w A., objętej księgą wieczystą Kw nr [...]. oraz oddalającego wniosek J.S. w pozostałej części.

Wnioskodawczyni J.S. oraz uczestniczki postępowania J.S.1 oraz M.S. wniosły skargę kasacyjną od tego orzeczenia, opierając wniosek o jej przyjęcie na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Postanowieniem

z 30 kwietnia 2021 r. (II CSK 529/20) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej J.S., natomiast nie odniósł się do skargi kasacyjnej wymienionych wyżej uczestniczek postępowania

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestniczki J.S.1 i M.S. podniosły, że w sprawie wystąpiły istotne zagadnienia prawne oraz potrzeba wykładni przepisów z uwagi na rozbieżności w orzecznictwie dotyczące tego, czy dalsi spadkobiercy byłych posiadaczy nieruchomości, którzy ani osobiście, ani poprzez swoich spadkodawców, nigdy nie objęli faktycznego władztwa nad nieruchomością mogą, w postępowaniu o zasiedzenie nieruchomości, w którym minął już 30 letni okres nieposiadania przez ich dalszych spadkobierców nieruchomości, zwalczać roszczenie o zasiedzenia powołując się na przysługujące im po dziadkach dziedziczenie posiadania udziałów w nieruchomości. Wskazały, że w ich ocenie istnieje konieczność jednoznacznego wyjaśnienia, czy jak wynika z jednego stanowiska doktryny, w świetle obowiązujących przepisów z uwagi na brak stosownej regulacji prawnej, posiadanie podlega automatycznemu dziedziczeniu w

ramach spadkobrania jako składnik majątku spadkowego, czy jak wynika z innego stanowiska doktryny, z uwagi na brak wyraźnej regulacji prawnej, brak jest podstaw do uznawania dziedziczości posiadania? Stwierdziły także, że zachodzi, ich zdaniem, konieczność jednoznacznego wyjaśnienia, czy w razie przyjęcia dziedziczości posiadania, brak obrony przez jednego ze spadkobierców odziedziczonego posiadania polegający z jednej strony na akceptacji wyzucia go z posiadania przez innego spadkobiercę przy jednoczesnym zaniechaniu wystąpienia przez niego z roszczeniem posesoryjnym na podstawie art. 344 k.c. w ustawowym terminie roku od dnia otwarcia spadku, oznacza, iż spadkobierca utracił odziedziczone posiadanie na rzecz innego spadkobiercy, który wyzwał go z posiadania?

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyn kasacyjnych przypomnienia wymaga, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest zatem uzasadnione, gdy przedstawiony problem prawny ma walor nowości, nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją w odniesieniu do niego rozbieżne poglądy, a rozwianie zgłoszonych przez skarżącego wątpliwości prawnych przekłada się bezpośrednio na wynik postępowania kasacyjnego w tej konkretnej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09.). Przyczyną kasacyjną w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych – zróżnicowanych albo sprzecznych – orzeczeń albo decyzji procesowych, co wymaga zilustrowania, stawianej we wniosku o przyjęcie skargi, tezy przykładami takich rozbieżnych orzeczeń.

Przedstawione we wniosku skarżących uczestniczek zagadnienia nie spełniają przytoczonych wymagań, albowiem zostały szczegółowo wyjaśnione w uzasadnieniu wydanego w tej sprawie przez Sąd Najwyższy postanowienia z 26 kwietnia 2013 r. (II CSK 445/12), w którym Sąd zajął stanowisko z przytoczeniem obszernego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tych kwestii, a uczestniczki nie wykazały przekonująco rzeczowej potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tej materii.

Skarżące powołały się także na oczywistą zasadność wniesionej skargi kasacyjnej. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podnieśli, że jest ona oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 176 § 1 i 2 w zw. z art. 172 § 1 i 2 k.c. oraz art. 316 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 610 § 1 w zw. z art. 677 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności nakładało na skarżących powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Oczywiste jest tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy sprawy. Zarzucane uchybienia muszą mieć zatem kwalifikowany charakter, dotyczyć konkretnych przepisów prawa i być dostrzegalne w sposób oczywisty, na pierwszy rzut oka, co skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Należy też

przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżące nie wykazały tak rozumianej oczywistej zasadności skargi widocznej *prima vista* stąd orzeczono, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z § 5 pkt 1 w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

(A.D.)

[ł.n]

